

een andere waater Proef, doet het in een goede fchey Kolf, giet de Aqua Regis, daar op laat het Solveeren zo goet als doenlyk is, al wat dan niet Solveeren wil, maar inde Kolf blyft leggen, is Zilver of altoos ten minften geen Goud, giet dan dat water met het gefolveerde Goudt, in een andere Kolf, doet het waater daar uit verwaafemen, zo blyft het Goud in die Kolf leggen, dat weer gefmolten en Smeedig gedreven zynde, aan een Kiftelier gegooten, zo zou dat het fynfte te bekoomene Goud zyn.

Verscheiden Manieren om Goud Smeedig te maaken.

D At het Goud hoe fyn 't ook mag zyn kan ongesmeedig werden, is een bekende zaak, maar de oorzaak waar door die ongesmeedigheid wert te weeg gebrogt, kan men niet altoos ontdekken, alhoewel het kennelyk is, dat tin, lood of geel koper, (hoe weinig ook) onder Goudt gefmolten het zelve ten eenemaal ongesmeedig maaken, ja zo dat het zonder breeken of barften geen het minste slaan of buygen wil verdraagen, voor en al eer, die tegenftreidige lichaamen uit het selve zyn gebrogt, dog ongesmeedigheidt aan 't Goud gekoomen, zonder dat eenig quaad lichaam met het zelve is vermenigt, kan met overfmelten en iets op het gefmoltene Goud te wer-

werpen geremedieert werden, ook gebeurt het dat men het Goud alleen met gloeijen weer Smeedig doet werden, alle welke van ouds gerenomeerde Konsten zyn, en alle Goudwerkers ten hoogsten noodig te weten, als meede, hoe zig voor ongesmeedigheid, zo veel mogelyk is te kunnen wagten.

Om dit te doen zo dient geweeten, dat fyn Goud met geen andere metalen moet werden gemengt, als met fyn Zilver en het alderbeste rood Kooper, (te weeten zo dat van fyn tot slegter moet werden gebrogt,) alzo het onmogelyk is eenig ander lichaam in 't Goud te kunnen verwerken.

Ja het Goud is zo vyandig teegens geel Kooper, dat het niet alleen onmogelyk is iets daar van in Goud te kunnen verwerken, maar het wil ook des zelfs lugt niet verdraagen; dit leerd de ervarentheid, zo een gloeijent stuk Goud, op een plaat geel Kooper wert gelegd, of met een geel Kooperen Instrument wert aangetast, aanstonds zal ongesmeedig zyn en zonder dat het zelve, door smelten weer smeedig gemaakt is, niet zal kunnen verwerkt werden, om die reeden is 't noodig, dat zo iemand iets van Goud in zand gieten moet, daar toe te gebruiken, rood Kooper gied-Vlessen, of zo geen andere als geel Koopere voorhanden zyn, moeten des zelfs monden, van binnen wel met heftlym werden bestreken, op dat het Goud by het ingieten het Kooper

per niet kan raaken, alzo dat door het minste raaken, ongesmeedig zal zyn, al waar 't heel smeedig uit het vier gekomen.

Om deeze reeden werden by het Soldeeren van alle Goudt werken ook Yfere of roodt Kooper Kooren Tangen gebruykt, tot voorkoominge van dit ongemak.

Zo Goud (hoe Smeedig het ook mag zyn,) werd by Quik-Zilver gelegd, of daar in zo werd het aanstonds wijd, en door de tyd zo broos, dat het met de hand kan werden gebrooken, maar zulk Goud, hoe wit of broos, werd weer buygsaam, en Goud kleurig, als dat op wat helder vier werd gelegd, en zo heet gemaakt dat de Quik van het selve afrookt.

Voorts zynder veele manieren om het Goud met smelten Smeedig te maaken, voor een korte en zekere weg heb ik altoos gehouden, als men by voorbeeld heeft 8 à 10 Ons ongesmeedig Goud, zo laat dat wel heet smelten, dan werpt op dat heete gesmolten Goud 4 à 5 En. markurejum, subelmaatam, laat dat daar op rooken, en terwyl het nog rookt giet het in een Kistelijet of vles het zal Smeedig zyn, dog zo werd deezen weg van veelen voor bygegaan, om dat markurejum van naturen iets rooft, dog ik meen, dat geroofde in Zilver en Kooper te bestaan, en dat het Gouds niets of ten minsten, zeer weinig wert ontnoomen.

Andere houden voor goed dat men een
Kiste-

Kistelier ongesmeedig Goudt in een Kroes te vire brengt, en dat zo heet laat werden tot dat het begint te zweeten en op het punt van Smelten staat, dan werpen zy op het Goud in die Kroes geras-fineerde Salpeeter, die aanstonds het zelve als met vier omvat en doet smelten, laten dat zo onder die Salpeeter zoetjes wat gesmolten staan, op dat de Salpeeter het Goud in 't smelten gedurig bedekt kan houden, want zo het Goud zig door de Salpeeter koomt te vertoon zal het niet Smeedig werden, voorts in een Kistelier gegoten, dat met Was gefineerd is, dit zoude ook goet zyn en niets rooven, maar moet geleedt werden dat de Salpeeter by 't Goud werd gezet eer dat smelt of 't zal niet helpen al quam daar nog zo veel Salpeeter by.

Nog werd op die manier wel gebruikt Salpeeter en ongeleste Kalk te zaamen, dat wert gehouden het Goudt in tweemaal smeltens Smeedig te maaken, als was daar ook al iets geel Kooper bygeraakt.

Ook werd genoomen wit Papier dat met geel Was en Spaanse Zeepe, bestreeken is, en zo op 't gesmolten Goud gezet, dan uitgegooten terwyl het Papier in de Kroes nog vlamt, dan zou het Goud geen huyl krygen schoon uit de Kroes loopen, en Smeedig werden.

Ook wert genoomen Spidts-Glas dat laat men in een Kroes smelten, dan daar zo
zwaar

zwaar Zwaavel en ook zo zwaar Wynsteen bygezet, dat te zaamen tot een Glas laten smelten, en een stukje daar van op 't gesmolten goud gezet is ook goed.

Spaanse Zeep in een Smelt Kroes verbrandt, (laat een graauwe Poejer na,) daar van op 't gesmolten Goudt gezet helpt ook. Nog werd wel Borax alleen gebruykt.

Ook werd het ongesmeedig Goud, wel in Sement gelegd en laater dat zo eenige uren in 't vier staan.

Vorder werd nog genooten 1 lo. zwarte Borax een vierde lo. Arsenicum, een achtste lood gebrande Wynsteen, een achtste lo. Salpeeter: die te zaamen fyn gestamt, en daar wat van op het gesmolten Goud gezet, en nog veele andere dingen te lang hier te melden, Alzo myn voorneemen is aan den Leerling het best by myn bekende meede te deelen.

Maniere hoe men Goud aljeert, en op zyn juste voet brengt, van die plaatsen daar het verwerkt staat te werden.

DE ervarentheid heeft geleerd, dat fyn Goud (vermits zyn weeke buygzaamheid,) niet zo bequaam is tot alderhande werk, als dat Goud het welk met fyn Zilver, en Rood-Kooper gemengt, of gealjeerd is. Daarom zal ik daar hier nog iets van